
БОЙКО Г.,
асистент, кафедра
початкової та дошкільної освіти,
Львівський національний
університет імені Івана Франка
ГУЛЯЙГОРОДСЬКА О.,
викладач англійської мови,
Педагогічний коледж
Львівського національного
університету імені Івана Франка,
м. Львів, Україна

ВИКОРИСТАННЯ НОВІТНІХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ

У статті йдеться про використання новітніх інформаційних технологій на уроках іноземної мови в початкових класах. Дано визначення поняттям «новітні технології навчання» та «інформаційні технології навчання». Досліджено та проаналізовано наукові джерела та нормативні документи з питань використання новітніх інформаційних технологій на уроках іноземної мови в початкових класах. Автори акцентували увагу на доцільності та актуальності використання різноманітних новітніх інформаційних технологій на уроках іноземної мови в початкових класах. Зазначено способи використання новітніх технологій під час вивчення іноземної мови молодшими школярами. Наведено приклади використання новітніх технологій на початковому етапі вивчення іноземної мови. Охарактеризовано різні типи уроків із використанням комп'ютерних технологій, інтерактивної дошки, проектора, мультимедійних засобів, Інтернету та ін..

Ключові слова: інформаційні технології, новітні технології, іноземна мова, початкова школа, урок.

В статье идет речь об использовании новейших информационных технологий на уроках иностранного языка в начальных классах. Дано определение понятиям «новейшие технологии обучения»

и «информационные технологии обучения». Исследованы и проанализированы научные источники и нормативные документы по вопросам использования новейших информационных технологий на уроках иностранного языка в начальных классах. Авторы акцентировали внимание на целесообразности и актуальности использования разнообразных новейших информационных технологий на уроках иностранного языка в начальных классах. Указаны способы использования новейших технологий при изучении иностранного языка младшими учениками. Приводятся примеры использования новейших технологий на начальном этапе изучения иностранного языка. Охарактеризованы различные типы уроков с использованием компьютерных технологий, интерактивной доски, проектора, мультимедийных средств, Интернета и др.

Ключевые слова: информационные технологии, новейшие технологии, иностранный язык, начальная школа, урок

The article deals with the use of new modern technologies at the English lessons at primary school. The notions of "modern studying technologies" and "information technologies in studying" are defined. Scientific sources and official documents on the use of new modern technologies at the English lessons at primary school are investigated and analyzed. The authors pay attention to expediency and validity of using various new modern technologies at the English lessons at primary school. The ways of using new technologies while learning a foreign language by primary school pupils are mentioned here. Examples of usage of modern technologies at elementary level of learning a foreign language are provided. Various types of lessons with the use of information technologies, multimedia, interactive board, the Internet, etc. are characterized.

Key words: information technologies, modern technologies, foreign language, primary school, lesson.

Соль іноземних мов все більше зростає у сучасному суспільстві. Володіння іноземною мовою дає можливість долучитись до світової культури, працювати з різними інформаційними й комунікаційними технологіями й мультимедійними засобами.

Модернізація структури і змісту шкільної мовної освіти тісно пов'язана із використанням на уроках іноземної мови новітніх інформаційних техно-

логій. Визначення найефективніших шляхів навчання іноземної мови молодших школярів залишається вагомим проблемою.

Головна мета навчання іноземної мови у початковій школі – формування в учнів комунікативної компетенції, що забезпечується лінгвістичним, мовленнєвим і соціокультурним досвідом, узгодженим з віковими можливостями молодших школярів [5, с. 3].

Зараз особливу увагу приділяють

використанню на уроках іноземної мови новітніх інформаційних технологій. Використання традиційних форм і методів роботи не забезпечують належного рівня оволодіння англійською мовою молодшими школярами, тому потрібно використовувати нові технології, які спрямовані на підвищення мотивації навчальної діяльності учнів, ефективності засвоєння учнями навчального матеріалу та створення цікавого і змістовного уроку.

Актуальність теми важко заперечити, адже застосування новітніх інформаційних технологій ще не стало предметом широкого обговорення в науковій літературі і цей фактор уповільнює впровадження цих технологій у навчальний процес.

Уроки з використанням новітніх інформаційних технологій дозволяють вчителю збагатити навчальний процес, зробити його яскравішим і цікавішим, учні краще будуть сприймати навчальний матеріал і його засвоювати. Новітні технології дають змогу зацікавити учнів, ефективніше взаємодіяти вчителю і учням, підвищити рівень знань та ефективність навчання.

Питання про роль новітніх інформаційних технологій в навчанні іноземної мови вивчали М. Бовтенко, Н. Тализина, А. Конишева, Е. Полат, М. Горшкова, С. Дишляєва, В. Копилова, Е. Шевченко, Г. Селевко та ін.

Щодо нормативних документів з питань використання інформаційних технологій у навчальному процесі, то Верховною Радою України було прийнято три Закони України: "Про Концепцію Національної програми інформатизації", "Про Національну програму інформатизації", "Про затвердження завдань Національної програми інформатизації" [7, с. 152].

Інноваційні технології навчання

іноземних мов передбачають запровадження нових, нестандартних методів, прийомів, засобів, що сприятимуть створенню сприятливого середовища для ефективного оволодіння іноземними мовами та формуванню в учнів, відповідного етапу навчання, рівня іншомовної комунікативної компетенції.

Сьогодні серед інноваційних технологій, які застосовуються у початковій школі, виокремлюють: проектні технології, технологію мовного портфоліо (Мовний портфель), інформаційні технології, інтерактивні технології [10, с.127].

Невід'ємним у навчанні іноземних мов учнів початкової школи стали сьогодні інформаційні (інформаційно-комунікаційні, інфокомунікаційні) технології, а саме: комп'ютерні технології, Інтернет ресурси та мультимедійні технології. У науково-методичній літературі досі немає єдиної точки зору щодо вище зазначених понять. З одного боку науковці розуміють під інформаційними технологіями навчання всі технології, що використовують у процесі навчання спеціальні технічні засоби, а саме: комп'ютер, відео, аудіо, кіно, телекомунікаційні мережі. З іншого боку, науковці пропонують застосовувати термін "комп'ютерні технології навчання", проте останнім часом особливою популярністю у наукових колах користується поняття "інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ)" [10, с. 127-129].

Г. Селевко зазначає, що на практиці інформаційними технологіями називають усі технології, де використовують спеціальні технічні інформаційні засоби.

Під новітніми інформаційними технологіями називають усі технології, де використовують спеціальні технічні інформаційні засоби, хоча

поняття „інформаційні технології навчання” не має єдиного тлумачення і воно змінювалось продовж свого розвитку. Йому ставились у відповідність „сучасні інформаційні технології навчання”, „нові інформаційні технології освіти”, „технології комп’ютерного навчання”, „нові інформаційні технології навчання”, „інформаційні засоби навчання”, „новітні інформаційні технології навчання” і т. ін.

Сучасність потребує сучасних технологій навчання. Сьогодні до традиційної схеми „учитель – учень – підручник” додано нову ланку – комп’ютер, а учні мають опановувати комп’ютерні технології [2, с. 2].

В останні роки все частіше піднімається питання про застосування нових інформаційних технологій у початковій школі. Це не тільки сучасні технічні засоби, але й нові форми й методи викладання, новий підхід до процесу навчання. Використання мультимедійних засобів навчання допомагає реалізувати особистісно-орієнтований підхід у навчанні, забезпечує індивідуалізацію й диференціацію навчання з урахуванням особливостей дітей, їхнього рівня навченості, схильностей.

Використання інформаційних технологій впочатковій школі є одним з найсучасніших засобів розвитку особистості молодшого школяра, формування інформаційної культури.

Якщо говорити про початкову школу, впровадження інформаційно-комп’ютерних технологій у навчально-виховний процес є доцільним і перспективним. З приходом дитини до школи різко змінюється не тільки уклад її життя, але й соціальний статус, ігрова діяльність відходить на другий план, провідною стає діяльність навчальна. Головним обов’язком стає навчання – серйозна і важка справа, яка вимагає від молодшого школя-

ра великих вольових зусиль. На жаль, інтерес до навчальної діяльності в дитини поступово починає знижуватися.

Психологи вбачають декілька цього причин. Вони можуть мати особистісний характер – недоліки в розвитку пізнавальної діяльності або в розвитку особистості (мотивація учіння, самоорганізація, самодисципліна). Та спричинити знищення інтересу до навчання може й обрана вчителем методика навчання.

Завдяки ж використанню ІКТ навчальне середовище можна доповнити відео, звуком, анімацією. Усе це здійснює значний вплив на емоційну сферу молодшого школяра, сприяючи підвищенню пізнавальної активності, підвищенню інтересу до предмета та навчання взагалі, активізації навчальної діяльності учнів [6, с. 35-39].

На думку академіка М. К. Горшкова, нові методи навчання через інформаційно-комунікативні технології, поширення інновацій сприяють процесу навчання, а саме:

- швидкому засвоєнню матеріалу на уроках, оптимізації навантаження учнів;
- збільшенню творчого потенціалу, зростанню пізнавального інтересу учнів до предмета;
- індивідуальному підходу до учнів, підбору завдань з урахуванням психологічного чинника;
- формуванню навичок самостійної роботи, стимулюванню учнів до саморозвитку;
- створення атмосфери партнерства у взаємовідносинах учителя й учня;
- згуртуванню колективу, створенню сприятливого психологічного клімату в класі [4, с. 8].

Навчання іноземної мови в початковій школі має свої особливості. Увага

молодших школярів на початковому етапі характеризується як мимовільна, нестійка. Діти в цьому віці краще запам'ятовують те, що для них є найбільш яскравим та цікавим, новим та незвичайним.

Дуже важливо організувати процес навчання так, щоб дитина активно, із цікавістю й захопленням працювала на уроці, бачила плоди своєї праці й могла їх оцінити. Допомогти вчителю в розв'язанні цього непростого завдання може поєднання традиційних методів навчання й сучасних інформаційних технологій, у тому числі й комп'ютерних. Адже використання комп'ютера на уроці дозволяє зробити процес навчання мобільним, диференційованим та індивідуальним [6, с.88].

Зараз актуальності використання у навчально-виховному процесі початкової школи набувають мультимедійні засоби навчання.

Мультимедійна презентація нині розглядається як дидактичний засіб навчання, а мультимедійний проектор – як технічний засіб, що дозволяє показати презентацію в класі [6, 29].

Розроблення презентацій до уроку дозволяє реалізовувати такі завдання процесу навчання:

1. Змінювати форми і види діяльності в межах одного уроку;
2. Супроводжувати хід уроку ілюстративним матеріалом;
3. Застосовувати інтерактивні форми контролю навчальних досягнень учнів [6, с.30].

Потужним засобом, який підвищує ефективність навчання є комп'ютер. З його допомоги можна подавати навчальну інформацію за допомогою графіки, звуку, кольору. З використанням комп'ютера на уроках вчитель може позбутись однієї з головних причин негативного ставлення до навчан-

ня – відсутності успіху. Використання комп'ютерної техніки робить урок привабливим та сучасним.

Використання новітніх інформаційних технологій на уроках іноземної мови дозволяє зробити навчальний процес цікавішим, динамічнішим, емоційнішим. Педагоги у своїй практиці починають використовувати на уроках іноземної мови інтерактивну дошку, мультимедійні презентації, комп'ютер. За допомогою цих інформаційних технологій можна реалізовувати різні форми навчально-пізнавальної діяльності, ефективно поєднувати різні способи подання й опрацювання інформації, створювати кращі умови для засвоєння нового матеріалу. Новітні інформаційні технології роблять урок сучасним і привабливим, відкривають широкі можливості для творчості дітей.

Комп'ютерні програми з іноземної мови для початкової школи використовуються насамперед для формування навичок аудіювання, а також читання та письма [10, с. 125].

За функціональним призначенням комп'ютерні програми поділяють на: 1) навчальні, 2) ігрові, 3) інформаційні, 4) контрольні, 5) комбіновані. Але, враховуючи важливість ігрової діяльності для молодшого школяра, логічно дійти висновку, що пріоритетними для цього віку мають стати ігрові або комбіновані комп'ютерні програми з елементами гри, самонавчання і самоконтролю. Бо саме за допомогою таких програм молодшому учню легко уявити себе в ролі: 1) носія іноземної мови, 2) спостерігача функціонування двох і навіть двох мов: іноземної, української [3, с.41].

Впровадження інноваційних технологій, зокрема, використання комп'ютерних навчальних програм на заняттях проходить трьома етапами:

1 етап - це формування граматичних та лексичних з тої теми, яку вивчають;

2 етап - протягом цього етапу проходить удосконалення мовних навичок, учні використовують ті фрази і речення, які закріплювались на першому етапі, в діалозі з комп'ютером;

3 етап — це засвоєння матеріалу, розвиток умінь вживати лексичні та граматичні знання набуті під час попередніх двох етапів[9, с. 37].

Використання інформаційних технологій може відбуватися різними способами, відповідно до потреб конкретного уроку. Їх можна представити наступним чином:

- використання інформаційних технологій – як у фронтальній, так і в груповій роботі;
- використання електронних підручників, енциклопедій, словників, довідників, комп'ютерних навчальних програм тощо;
- використання окремих типів файлів (зображення, відео, аудіо, анімації);
- створення власних уроків (інтеграція різних об'єктів в один формат – презентації, вебсторінки) [1, с. 26].

Учень може використовувати комп'ютер як для вивчення окремих тем, так і для самоконтролю отриманих знань. Причому комп'ютер може скільки завгодно повторювати одне й

те саме завдання і кінцевому рахунку це призводить до такого корисного явища, як автоматизація того чи іншого навичку [1, с. 24].

Висновки. Новітні інформаційні технології урізноманітнюють та покращують навчальний процес, розширюють дидактичні можливості вчителя, підвищують мотивацію й пізнавальну активність учнів та авторитет учителя на уроці англійської мови. Використання комп'ютерних технологій в навчальному процесі є актуальною проблемою сучасної шкільної освіти.

Отже, використання новітніх інформаційних технологій на уроках англійської мови в початковій школі є ефективними під час засвоєння лексичного, граматичного та мовленнєвого матеріалу, формування навичок аудіювання, читання та письма.

Застосовуючи новітні інформаційні технології на уроці англійської мови, вчителю варто пильнувати, щоб учні, захоплені яскравістю подачі матеріалу, не забули про завдання, що стоять перед ними. Важливо також пам'ятати, що ІКТ не можуть замінити вчителя на уроці, адже тільки вчитель може правильно організувати навчальний процес, керувати ним під час уроку. Ніщо не здатне замінити, на наш погляд, радість живого спілкування учителя та учнів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Волосяк А.А. Використання інформаційно – комунікаційних технологій на уроках іноземної мови [Електронний ресурс]: тематичний збірник праць / упоряд. А. А. Волосяк – Рівне: РОІППО, 2013. – 29 с. – Режим доступу:<http://roippo.org.ua/upload/iblock/bcc/posibnyk-zakhodu.docx>
2. Дегтярова В.Р. Використання мультимедійних засобів навчання на уроках у початкових класах / В. Р. Дегтярова // Початкове навчання та виховання. – 2015. - № 9. – С. – 2 – 8.

3. Коломінова О. О. Сучасні технології навчання англійської мови у початковій школі / О. О. Коломінова, С. В. Роман // *Іноземні мови*. – 2010. – № 2. – С. 40 – 48
4. Коритнікова Н. М. Інформаційно – комунікаційні технології для формування ключових компетенцій учнів / Н. М. Коритнікова // *Педагогічна майстерня*. – 2012 р. – № 11. – С. 2 – 9.
5. Навчальні програми з іноземних мов: для загальноосвітніх навч. Закл. і спец. шкіл із поглиб. вивч. інозем. мов. 1 – 4 класи. – К. : Освіта, 2012. – 96 с.
6. Наукові записки кафедри педагогіки [Електронний ресурс]: зб. наук. пр. / Харк. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. – Харків: Основа, 2011. – 230 с. – Режим доступу: <http://dspace.univer.kharkov.ua>
7. Пехота О. М. Освітні технології: Навч. метод. посіб. / О. М. Пехота, А. З. Кіктенко, О. М. Любарська. – К.: А. С. К. , 2001. – 256 с.
8. Покорна Л. Інноваційні напрями розвитку методики навчання іноземної мови молодших школярів [Електронний ресурс] / Л. Покорна // *Психолого-педагогічні проблеми сільської школи*. – 2014.–С.88–92–Режимдоступу:http://library.udpu.org.ua/library_files/psuh_pedagog_prob_l_silsk_shkolu/51/13.pdf
9. Рачковська Т.В. Використання інноваційних технологій на уроках англійської мови [Електронний ресурс]: Навч. посіб. / Т. В. Рачковська–Городище,2011–57с.–Режим доступу: <http://webcache.googleusercontent.com>
10. Руднік Ю. Актуалізація проблеми застосування інноваційних технологій у навчанні іноземних мов [Електронний ресурс] / Ю. Руднік // *Проблеми підготовки сучасного вчителя*. – 2014. – С.124-131-Режимдоступу:http://library.udpu.org.ua/library_files/probl_sych_vchutela/2014/10_2/20.pdf
11. Хомич С. М. Мультимедійні засоби навчання у початковій школі / С. М. Хомич // *Комп'ютер у школі та сім'ї*. – 2014. – № 4. – С. 29 – 32.

TRANSLITERATION OF RESOURCES:

1. Volosyuk A.A. Vykorystannya informatsiyno-komunikatsiynykh tehnolohiy na urokakh inozemnoi movy [Elektronnyy resurs]: tematychnyy zbirnyk prats/uporyad. A.A. Volosyuk – Rivne: ROIPPO, 2013. – 29 p. – Rezhym dostupu : <http://roippo.org.ua/upload/iblock/bcc/posibnyk-zakhodu.docx>
Volosyuk A.A. The Use of Information- Communication Technologies at Foreign Language Lessons [Electronic source]: theme collection of works/ compiler A.A. Volosyuk – Rivne: ROIPPO, 2013. – 29 p. – Available : <http://roippo.org.ua/upload/iblock/bcc/posibnyk-zakhodu.docx>]
2. Dehtyarova V.R. Vykorystannya multymediynykh zasobiv navchannya na urokakh v pochatkovykh klasakh/V.R. Dehtyarova //Pochatkove navchannya ta vykhovannya. – 2015. - № 9. – p. – 2 – 8.
[Dehtyarova V.R. The Use of Multimedia Means of Learning at Primary School Lessons/ V.R.Dehtyarova//Primary Learning and Upbringing. – 2015. - № 9. – p. – 2 – 8.]
3. Kolominova O.O. Suchasni tekhnologiyi navchannya anhliyskoyi movy v pochatkoviy shkoli / O.O. Kolominova, S.V. Roman// *Inozemni Movy*. – 2010. - № 2. – p. 40 – 48
[Kolominova O.O. Modern Learning Technologies of Learning English at Primary

- School / O.O.Kolominova, S.V. Roman// *Foreign Languages*. – 2010. – № 2. – p. 40 – 48]
4. Korytnikova N.M. *Informatsiyno-komunikatsiyni Tekhnolohiyi dlya formuvannya klyuchovykh kompetentsiy uchniv* / N.M. Korytnikova // *Pedahohichna maysternya*. – 2012 p. – № 11. – p. 2 – 9.
[Korytnikova N.M. *Information- Communication Technologies for Pupils' Key Competences Development* / N.M. Korytnikova // *Pedagogical Workshop*. – 2012 p. – № 11. – C. 2 – 9.]
5. *Navchalni prohramy z inizemnykh mov: dlya zahalnoosvitnikh navch. zakladiv i spets. Shkil z pohlyblenym vyvch. inozem mov. 1-4 klasy. K.: Osvita, 2012. – 96 p.*
[*Educational Programs of Foreign Languages: for comprehensive educational institutions and institutions specializing in foreign languages. 1-4 grades. K.: Osvita, 2012. – 96 p.*]
6. *Naukovi zapysky kafedry pedahohiky [Electronnyy resurs]zb.nauk.pr./Khark.nats. un-t im. V.N. Karazina.-Kharkiv: Osnova, 2011.-230s.*
[*Scientific Notes of Pedagogical Department [Electronic resource]: collection of scientific works/Kharkiv National University Named after V.N. Karazin. / Kharkiv:Osnova, 2011.-230p.*] Available: <http://dspace.univer.kharkov.ua>]
7. Pyekhota O.M. *Osvitni tekhnolohiyi navchannia: Navch.metod.posib./O.M. Pyekhota, A.Z. Kiktenko, O.M. Liubarska.-K.:A.S.K., 2001.-256p.*
[Pyekhota O.M. *Education Technologies: Learning Methodology Reference Book/ O.M.Pyekhota, A.Z.Kiktenko, O.M.Lyubarska.-K.:A.S.K.,2001.-256p.*]
8. Pokorna L. *Innovatsiyni napriamy rozvytku metodyky navchannia inozemnoyi movy molodshykh shkoliariv [Electronnyy resurs]/L. Pokorna// Psyholoho-pedahohichni problem silskoyi shkoly.-2014.-p.88-92.*
[Pokorna L. *Innovative Directions of Methodology Development in Foreign Language Teaching of Primary School [Electronic resource]/L.Pokorna// Psykological-Pedagogical Problems of Rural School.-2014.p.88-92.* Available:http://library.udpu.org.ua/library_files/psuh_pedagog_probl_silsk_shkolu/51/13.pdf
9. Rachkovska T.V. *Vykorystannia innovatsiynykh tekhnolohiy na urokakh anhliyskoyi movy [Electronnyy resurs]:Navch. posib./T.V. Rachkovska-Horodishche, 2011.-57p.*
[Rachkovska T.V. *The Use of Innovative Technologies at The English Lessons [Electronic Resouse]: Tutorial/T.V. Rachkovska –Horodyshche, 2011-57p.*] Available: <http://webcache.googleusercontent.com>]:
10. Rudnik Yu. *Actualizatsiya Problemy zastosuvannya innovatsiynykh tekhnolohiy u navchanni inozemnykh mov [Electronnyy resurs] Yu.Rudnik//Problems pidhotovky suchasnoho vchytelya.-2014-p.*
[RugdnikYu.*Efficiency of problems of using innovation technologies in foreign language learning [Electronic resouce]/ Yu. Rudnik//Problems of Modern Teacher Preparation. -2014. -p.124-132. Available: http://library.udpu.org.ua/library_files/probl_sych_vchutela/2014/10_2/20.pdf*]
11. Khomych S.M. *Multimediyni zasoby navchannia multimediynykh zasobiv navchannia v pochatkoviy shkoli / S. M. Khomych // Komputer v shkoli ta simyi. – 2014. – № 4. – p. 29 – 32.*
[Khomych S.M. *Multimedia Means of Learning at Primary School / S. M. Khomych // Computer at school and family. – 2014. – № 4. – p. 29 – 32.*]